

HAJDUFÖLD

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. KIADJA A HAJDUMEGYEI FÖLDMIVES NÉPSZÖVETSÉG.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, MESTER-UTCA 23. IDE KÜLDENDŐ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI ÜGYEIRE VONATKOZÓ MINDEN MEGKERESÉS. TELEFON: 503. ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 12 KOR. EGYES SZÁM 30 FILLÉR.

Új Március!

Légy üdvözölve, hogy eljöttél végre,
Kit szívszorongva vártunk évről-évre:
Új Március! bilincsoldó tavasz!
A réGINEK még nem volt eddig mása,
A nagy időKNEK új feltámadása,
Légy üdvözölve százszor: Te vagy az.

Új forradalmak láza ég szívünkben
S amerre szem csak ellát, ma mindenünnen
Új tüzek lángja csap az égre fel...
Bíborpiros-színt vált a tiszta kékség
Szelid fénye s a penészes sötétség
Nyirkos odvában félve búvik el.

Friss szellő leng ma a tavaszi légben
S feltámadóba milliók lelkében
Rügyet fakasztó, ősi nagy erő...
Évszázadok bilincsei feloldva,
Emberré lesz újból a pór s a szolga,
A kizsákmányolt és a szenvedő.

Új eszmék rügye most van pattanóban,
Egy új világ vetése fakadóban
S a parlagon heverő ősugart
Új millióknak nótás kedve szántja
S hívón köszönti a rög és barázda
A tiprott munkást, elnyomott magyart.

Hadd szünjön meg ma minden félreértés,
Villongásokra serkentő kísértés,
Csittuljanak el az ádáz tusák;
Munkás és polgár, kéz a kézben zengje
Együtt, emelt lélekkel, tisztán csengve
Új Márciusnak nagy s szent himnuszát.

Reltz János.

Az új képviselőválasztás rendje.

Milyen lesz a lisztás szavazás?

A magyar választás történetében még eddig nem szerepelt az a választási rendszer, mellyel olvasóink rövid időn belül nemzetgyűlési képviselőket fognak választani. Ez az arányos képviselői rendszer lesz. Az eddigi képviselői rendszernek az volt a hátránya, hogy minden kerület egy képviselőt választott és megtörténhetett, hogy egy 10,000 szavazóval bíró kerületben 5000 szavazattal képviselő lett valaki, míg ellenfele 4999 szavazattal elbukott. Megtörténhetett továbbá az is, hogy egyenlőtlen kerületi beosztás folytán a parlamenti többség hátamegett a választók kisebbsége állott, pl. 1911-ben. Az arányos képviselői rendszer lehetővé teszi, hogy ne csak a jelenlegi többség küldjön képviselőket, hanem a kisebbség is abban az arányban, amilyen arányban a többség szavazata a kisebbségéhez viszonylik. A szavazók többsége föltétlen megkapja a mandátumok többségét, másrészt jobban kifejezi a népakaratot, mert minden párt olyan arányban kerül be a parlamentbe, amilyen arányban oszlanak meg a választók. E választási rendszernél nagyobb területek képeznek egy választó kerületet. Így a debreczeni választó-kerületet alkotja az egész Hajdu vármegye, hozzájön még a derecskei- és sárréti járás Biharmegyéből és ez a nagy terület 8 képviselőt választ.

A képviselőválasztást a választásra jogosultak összeírása előzi meg. 1. Választó-joga van minden férfinak, aki huszonegyedik évét betöltötte, legalább 6 év óta magyar állampolgár. 2. Minden nőnek, aki életének huszonegyedik évét betöltötte (asszony, leány egyaránt), legalább 6 év óta magyar állampolgárnő és bármely hazai élő nyelven írni olvasni tud. Nincs választó-joga annak, aki politikai jogának gyakorlásától fel van függesztve; aki közsegélyből él; aki gondnokság vagy csőd alatt áll; aki üzleténél vagy foglalkozásánál fogva erkölcsrendészeti ellenőrzés alatt áll.

A szavazatképes egyéneket az összeírási biztosok írják össze úgy, hogy e célra készült bejelentő-lapot sajátkezűleg kiállítják és aláírják, melynek hitelességét egy bizalmi férfi aláírásával bizonyít. Bizalmi férfit választ minden ház, hol 5 család lakik, ezzel szemben ha egy házban csak egy család lakik, öt szomszédos házat fognak össze és ez küld ki a bejelentő-lapok kitöltésének ellenőrzésére egy bizalmi férfit. Ez a bizalmi férfi súlyos fegyház büntetés terhe alatt felelős az adatok valóságáért. A kitöltött bejelentő-lapokat a bizalmi férfi egy gyűjtő-ívvel átadja az összeírási biztosnak és minden választó kap egy *szavazó-igazolványt*. A szavazó-igazolványt mindenki gondosan őrizze meg, mert enélkül nem lehet szavazni.

Jelölés. Az új választási rendszer mellett a pártok jelölnek. 500 választó aláírása szükséges, hogy a jelölteket a választási elnök elfogadja. A jelölteknek pedig közjegyzőileg hitelesített okmányban kell bizonyítani, hogy

a jelölést elfogadják. Jelölnek pedig annyi képviselőt, mint ahány képviselője lesz a választó kerületnek, Debreczenben és Hajdumegyében nyolc. A pártok a nyolc jelöltet és legfeljebb 5 pótjelöltet egy lisztára írják és a választás előtt 15 nappal benyújtják a választási elnöknek. Így a debreczeni választókerületben a Károlyi-párt ad egy lisztát 8 jelölttel és 4 pót-jelölttel, a szociáldemokrata-párt szintén egy másik lisztát 8 jelölttel és 2 pótjelölttel (a jelölés már megtörtént); a radikális-párt is ad egy lisztát 8 jelölttel és 4 pótjelölttel. Hogy a liszta közül melyik lesz az első, melyik a második és harmadik, azt sorshuzással döntenek el. A 3 lisztát kihuzásuk szerint az elnök egy lapra nyomtatja és ez lesz a szavazó-cédula.

A szavazás községenként történik, tehát egyik községből nem kell a másikba átmenni szavazni. Egy szavazatszedő-bizottságnál 1500 szavazónál több nem szavazhat és reggel 8-tól este 8-ig be kell fejezni a szavazást. A szavazó-polgár és polgárnő megjelenik annál a szavazatszedő bizottságnál, amelyhez tartozik, nem visz magával semmit, csak a szavazó-igazolványt s miután magát kellően igazolta, kap egy szavazó-lapot egy borítékot és egy ceruzát. Az elnök, vagy a bizalmi férfiak megmagyarázzák neki a szavazó-lapot. Megmagyarázzák, hogy az I. liszta a Károlyi-párti jelöltek, a II. a szociáldemokrata párti és a III. a radikális-párti jelöltek lisztája. Mindenik névsor felett egy kis kocka van rajzolva és amelyik lisztára a fél szavazni akar, az átadott plajbásszal tegyen a felette levő kockába keresztet. Erre a szavazót egyedül beküldik egy kis zárthelyiségbe, hol az ikset a fenti módon a kockába rajzolja, a szavazó-lapot a borítékba zárja, a borítékot és ceruzát átadja az elnöknek, elmegy haza. Nem érvényes a szavazás: 1. Ha a szavazó abból a lisztából, mely fölé az ikset tette, egy nevet is kihúz, vagy hozzá ír; 2. Ha a szavazó-lapra a nevét írja; 3. Ha egyik kockába se tett ikset.

A szavazatok összeszámolása és elosztása napokat vesz igénybe. Így képviselőnket csak napok múlva tudjuk meg. A nyertes liszta sem az lesz, amely legtöbb szavazatot kapott, hanem a beadott szavazatokat arányosan osztják el. Tegyük fel, hogy a debreczeni választó kerületben beadnak 84,000 szavazatot. Ebből a Károlyi-párt kap 60,000, a szociáldemokrata-párt 20,000, a radikális-párt 4,000 szavazatot. Ezeket a számokat egymás mellé írják és egyenként elosztják eggyel, kettővel, hárommal, négyvel, öttel, hattal, héttel, nyolccal.

Vagyis:

	Károlyi-párt	szociáldemokrata-párt	radikális-párt
(1)	60,000	(4) 20,000	(8) 4,000
(3)	30,000	(8) 10,000	2,000
(5)	20,000	6,666	1,333
(6)	15,000	5,000	1,000
(7)	12,000	4,000	800
	10,000	3,333	666
	8,571	2,857	571
	7,500	3,500	500

Tehát a Károlyi-pártnál a 60,000-et osztják egygyel, lesz 60,000; kettővel, az 30,000; hárommal, az 20,000; négyvel, az 15,000 stb. és így a többi pártokét is. Képviselők pedig — bár a Károlyi-párt a másik két párt felett az én feltevésem szerint teljes győzelmet aratott — nem a Károlyi-párt listáján felvett 8 jelölt lesz, hanem arányosság szerint azok, akik a fenti számításban (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) és (8)-al vannak jelölve. A listákból a meg nem jelölt egyének nem kapnak képviseletet, legfeljebb pót-képviselő lesz közülök 2—3, hogy az esetben, ha a valódi képviselő meghalna, nem kell választási izgalmakkal felzaklatni az ország nyugalmát, hanem behívják a pótképviselőt. A fenti példában 6 képviselőt küld a független Károlyi-párt, 2 képviselőt a szociáldemokrata-párt, a radikális-párt nem küld képviselőt. Ha valamelyik párt még többet akar beküldeni, annak több szavazatot kell kapnia. Sok függ e választásnál a pártok fegyelmezettségétől, a képviselő jelölteknel pedig a jelölés sorrendjétől. Akit a lista elején jelölnek, az inkább kap mandátumot, mint akit a lista végén. Ez a választási forma olvasóink előtt idegen, sokan el fogják téveszteni a szavazásnál, az egyéni szabadság is háttérbe szorul, mert a pártok jelölnek és a párthívek kötelesek tudomásul venni és támogatni, de ezt könnyen ellenőrizhető.

Könyörtelenül le kell leplezni az uzsorásokat!

Közelg a keleti marhavész és a ragadós tüdőlob.

Irtta: **Gellmann Károly, járási állatorvos.**

Nem új betegségeket akarok bemutatni a gazdaközönségnek, hanem két régi, olyan betegségről akarok néhány szóval megemlékezni, amelyek veszélyesen közelegnek hazánk felé. Félő, hogy el is jönnek.

Régi igazság, hogy akkor kell lecsolgatni a házunkat, amíg a szomszéd háza ég. Ezért ragadtam meg én is az alkalmat, hogy jóelőre figyelmeztessék az érdekelt gazdaközönséget a félelmetesen közelegő veszélyre. A keleti marhavész, mint a neve mutatja, a keleti országokban (Románia, Bulgária, Törökország, Oroszország) honos. E helyeken régi időtől szedi áldozatait. Ma is. Hazánkban több mint 35 év óta nem észlelték e betegséget, mert az 1874. évi XX. törvények alapján eszéközölt irtással az utolsó beteg marha is eltűnt az ország földjéről. — Bulgária, sőt Oroszország is volt már

egyszer ebben a helyzetben, mégis a török-bolgár háború visszahozta a bajt Bulgária nyakára. Ugyanis a háború alatt, meg ezután marhafogatok jártak a vészmentes bolgár földről a fertőzött török területre, amivel a betegséget behurcolták az eddig vészmentes területre. Ettől az eshetőségtől félek én most hazánkban is. Déleln a bolgár-szerb-török, keleten a román viszony rendezetlen, hazánk és déli, valamint keleti szomszédaink között a közlekedés — a viszonyok folytán — ellenőrzés nélküli, mi sem könnyebb annál, mint a rettegett bajt átplántálni az amúgy is sokat szenvedett állataink közé.

Legyünk tehát óvatosak! Most százszor inkább, mint bármikor, Ne bízzuk magunkat a jó sorsa, vagy véletlenre! A betegség erősen ragadós és mint a nevének második része is mutatja, feltétlenül pusztít.

Általánosságban az eddig mondottak a ragadós tüdőlobra is állanak. — Ez is behurcolás útján jött be hazánkba és minthogy óriási pusztítást vitt véghez, az intéző körök erélyes kézzel nyúltak hozzá: az 1893. évi II. törvények alapján a szakértők nehéz, fárasztó, de áldásos munkát végezve, kiirtották a betegséget az ország területéről. — Ezt éppen ellentétben a keleti marhavésszel, nyugat felől hurcolták be. Németországban gyéren fordult elő az utóbbi időben, míg e napokban, mint futótűz terjedt el a hír szakkörökben, hogy Szászországban ismét pusztít a ragadozó tüdőlob járványa.

Jónak látom tehát, ha csak röviden is, nagyjában leírni e két betegséget, hogy azok is felismerhessék, vagy legalább is gyanút kapjanak, akiknek nem volt alkalmuk ezeket, nem mondom, tapasztalni, de legalább tudományos szakmunkák alapján megismerkedni velük.

Mindkét betegség ragályos és az okozójuk olyan igen finom, apró, hogy csak erős nagyítással láthatók. Ezek benn vannak a beteg állatok testnedveiben. — Leginkább a beteg állat viszi át az egészséges állat testére, vagy takarmányára és innen jutnak szájon, vagy orron át az állati szervezetbe. — Igen sokáig megmaradnak a természetben és a hideg, vagy meleg nem sokat árt nekik. Ezt azért fontos tudni, mert úgy érthető meg, hogy akkor is fellép néhol a betegség, amikor beteg állatot látni nem lehet.

Az első jel a keleti marhavésznel az, hogy az állat szőre felborzolódik, „visszajára áll rajta a szőr”, még nem jelenti azt, hogy ez a rettenetes betegség közeledik, sőt az ezzel majdnem egyidőben jelentkező rossz étvágytalanság sem mutatja még, hogy e pusztító

Alföldi Takarékpénztár R. T. **Debreczen, Piacz-u. 16. (Saját ház)**

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Rilapítóke 2,400,000 K

Tartaléktőke 1,770,000 K

Betétállomány 40,000,000 K

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámlák. Váltó-leszámitolás, törlesztéses és jelzálogkölcsonök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruraktár. Idegen pénznemek vétele és eladása. Átutalások hadifoglyok részére. Safe-deposit (magánpénztár).
AFFILIÁLT INTÉZETEI: Kabai Takarékpénztár Rt. Nádudvar. Takarékpénztár Rt., Hajdunánási Gazdasági Bank Részv. társaság, Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank R. társaság.

baj felütötte a fejét. Ezek a jelek más lázzal egybekötött betegségnél is vannak. A keleti marhavésznél az ilyen rosszulléttel egyszerre geny folyik a szemből, az orrból és a szem duzzadt lesz, az orrlyukon belül eleinte piros foltok, később olyan sárgásszürke színű „lepedék” alhártya van, sőt még a szutyakot is varrak lepik el. Ezek már gyanúsak nagyon és a lehellet bűzös lesz a jószágnál; a fejét gyakran mozgatja jobbra-balra, azután gyakran a testét is rázza. Ha ezeket látjuk, esetleg bepillantunk a szájba is, mert tudom, hogy sehogy sem fog tetszeni az a sok nyál, amely habosan, véresen kiürül belőle. Itt már a fogak körül, a nyelv szélein, meg a pofák belső oldalán jobban lehet észlelni, mint az orrban, a pirosságot, meg apró pettyeket és ugyancsak olyan hárttyakat. Ez már a keleti marhavésztől van így, de hasonlít hozzá a száj- és köröm-fájás is. Ilyenkor bejelentjük, amit láttunk az előjárásnál, erre kijön az állatorvos és megmondja, hogy mi van a jószággal? Azt is megmondja, hogy mit csináljanak vele. — Az állatorvos majd elmagyarázza azt is, hogy mennyire beteg az ilyen állatoknak minden porcikája; a tüdeje, a mája, veséje, lépe stb. Nagy a baj, tehát a közelgő és elkövetkezendő veszélyre való tekintettel legyünk részen. *Az első esetet kell bejelenteni, hogy ne terjedjen a baj!* Belepusztul legalább minden második állat, sokszor négy közül három, ha megkapja. Még az a tapasztalat is van, hogyha ott, ahol már régen nem volt, fellép, még több áldozatot szed és esetleg minden megbetegedett marha belepusztul.

Gyógyítani lehet a betegséget, de azt csak orvos hajthatja végre, de csak akkor használ az ő munkája, fáradsága is, ha idejekorán, még a betegség kezdetén veszi gyógykezelés alá a beteg marhát. Nálunk az ez idő szerint még érvényben levő 1874. évi törvény értelmében alighanem úgy, mint annak idején, megvonná az állam a beteg jószágot, elszállíttatná a tulajdonostól és leöletve ipari czélokra (szappan stb.) felhasználnák. Így a beteg nem szennyezheti be a többi, amelyik még tiszta.

Eleinte a ragadós tüdőlobnál is úgy kornyadozik az állat, mint a keleti marhavésznél, csak hogy ennél nem a száj, hanem a tüdő betegedése következik utána. Erre mutat az az első gyanús állapot, hogy az állat *köhögni kezd, aztután elbágyad a szeme és félős a tekintete.* A tehén, akárcsak a keleti marhavésznél, elapasztja a tejet. Az állatorvosok, ha gyanús a beteg, bevárják a boncolás idejét és akkor állapítják meg a baj igazi okát.

Ennél a betegségnél az a legborzasztóbb, hogy alig gyógyul meg 1—2 állat a betegek közül és amellet igen lassan öli a betegséget, azért járvány idején a legkisebb késedelmeskedés a legrútábbul megboszuja magát. — Ezt tudva, nem méltányolható eléggé a törvény azon intézkedése, hogy a betegeket, de még csak a gyanúsokat és azokat az állatokat is, amelyek a be-

teggel együtt voltak, kártalanítás mellett megveszi az állam.

Nem sajnáltam a fáradságot s megírtam e néhány sort azért, hogy a gazdaközönségünket idejekorán figyelmeztessem a közelgő veszélyre és ennek elhárításához, vagy kisebbitéséhez ezzel is hozzájáruljak.

A földosztási néptörvény fontosabb részei.

Ismerteti dr. Osáthy Dezső.

A magyar népköztársaság minden polgárát érdekli a fölmívelő nép új honalapítási törvénye s így alkalmat adunk olvasóinknak, hogy e lap hasábjain e törvény fontosabb rendelkezéseit megismerje s ezért azt magyarázatokkal kísérve az alábbiakban ismertetni fogjuk:

1. Milyen földek kerülnek kiosztásra?

500 holdnál nagyobb mezőgazdasági földbirtok 500 holdon felüli része, de ha ez a szükségletet nem elégíti ki, a 200 holdon felül eső rész is kiosztható; ha pedig egyházi birtok, a 200 holdon felül eső rész is mindenütt igénybe vehető.

Ezek szerint a 200 holdnál nem nagyobb birtokok nem jönnek kiosztásra, sőt az 500 holdnál nem nagyobbak sem, ha nem kívánja a szükséglet.

Megemlítjük, hogy ahol a lakásszükség nagy, a község belterületéhez közel fekvő s esetleg 200 holdnál kisebb birtokok is kisajátíthatók ilyen háztelkek képzésére.

Zöldséges, gyümölcsös kertek, községi, közbirtokossági legelők szintén mentesek maradnak, ellenben 50 holdnál nagyobb szőlőbirtokok feloszthatók.

2. Milyen parcellákba osztják ki a földet?

Minden fölmívelő család annyi földet kap, amit a maga erejével meg tud művelni és amennyi egy fölmívelő család megélhetésére elegendő. Ennek a területét a birtokrendező választmány fogja megszabni, amely választmányról lejjebb szólunk; — törvény csak annyit mond, hogy az ilyen családi birtok 5 holdnál kisebb s 20 holdnál nagyobb nem lehet, a földbirtokszöllőnél pedig fél holdtól 3 holdig terjed.

Akinek nincs annyi földje, mint amennyit e törvény szerint igényelhet, az megfelelő kiegészítéshez fog jutni.

A kiosztandó 5—20 holdas birtokokat a törvény *családi kisbirtoknak* nevezi, ezzel szemben van a *középbirtok* és pedig: ilyen ott lehet létesíteni, ahol a nép földszükséglete megengedi, de 200 holdnál nagyobb nem lehet és belterjes gazdasági művelés céljára fog szolgálni.

Lesznek még — ahol a nép sűrűbb — *családi kertek* legfeljebb 2 holdig, és bármely vidéken létesíthetők 3 hold területű *munkásbirtokok* és egy hold területű *családi szőlőskertek*.

Végül létesíthetők lesznek *családi háztelkek* és közös legelők s közös *községi* vagy szövetségi földbirtokok is.

Az örök szentháromság.

Szólnak a tárogatók riadóra;
álmaiból íme ébred a nemzet.
Leng a szabad haza szent lobogója;
szolgavilágnak örök fagya enged.
Fönn a magosban oszlik a felhő,
hogyha napod tűzszlopa feljö:
— Szabadság!

Századok, ezredek eszmeviharja
kergeti, üzi a régi lidércet . . .
Föl magyar hon, hisz' a végzet akarja
győzelemre vezérteni néped!
Nem akar élni állati sorba,
emberi létért harcol a szolgál.
— Egyenlőség!

Zsarnokuralmak a porba omolnak,
vérbe fűrösznek a trónok, a kardok.
Büverejü dala harsog a kornak;
pusztul a földről a gögteli zsarnok.
Már ezer éve várja e nemzet,
hogy a romokból újratereptsed
— Testvériség!

Rostkowicz Arthúr.

Akadályozzátok meg az élelmiszer kicsempészését!

Szervezkedés.

Az alakuló közgyűlés. A sajtószabadság örökszép emlékünnepe tartja a Hajdúvármegyei Földmíves Népszövetség alakuló közgyűlését a vármegye házában dr. Czeglédy Mihály kisgazda, tisztifőügyész elnöklete alatt. Az alakuló közgyűlés iránt az egész vármegyében nagy az érdeklődés, mert meg fog jelenni azon dr. Juhász Nagy Sándor igazságügyminiszter, is akit a Földmíves Népszövetség elnökéül óhajt. Az alapszabályok letárgyalása után megalakítják a tisztikart, majd a szervezőbizottság javaslatára kimondja, hogy a nemzetgyűlési választásokon a Földmíves Népszövetség a Károlyi-pártot fogja támogatni. Az alakuló közgyűlés után a Károlyi-párt tartja zászlóbontó népgyűlését dr. Hadházy Zsigmond ügyvéd elnöklete alatt.

Hajdunánás. A hajdúvármegyei Földmíves Népszövetség hajdunánási szervezete elsőnek csatlakozott a Károlyi párthoz, lévén a szövetség minden tagja egyúttal Károlyi-párti is. A népszövetség e hó 2-án népgyűlést tartott Pálúr István elnöklete alatt, aki hajdunánási szervezetünk buzgó társelnöke. A gyűlésen a központi Károlyi-párt kiküldötte ismertette a párt politikai programját, majd Balog Miklós mondott nagyhatást keltett, lelkes beszédet, melyben hangoztatta, hogy a gazdasági társadalom és a munkásság törekvései épűgy megférnek egymás mellett az alkotó munkában, mint a nemzeti színű zászló mellett a vörös lobogó. A sikerült népgyűlést Pálúr István rekesztette be.

Szabad hajduk, védjétek meg az ősi földet!

Mi az újság?

Rásó István búcsúja a vármegyétől.

Hajdu vármegye kormánybiztos főispánja, Rásó István megvált állásától. Maga kérte fölmentését, mert munkásságát megbénította a debreczeni munkástanács határozata, mely kimondta, hogy úgy távolítja el helyéről, ahogy tudja. Forradalmi idöket élünk és ez is forradalmi tény. Rásó István — politikai múltját elsöpörte a forradalom! — megértette az új idöket, alkalmazkodott is hozzá és úgy betöltötte állását, hogy kormánybiztosi működése ellen semmi kifogást nem tudtak felhozni. Buzgó szolgálatait elismerte a kormány is, midön kormánybiztosi minőségében kifejtett közhasznú tevékenységéért köszönetét fejezte ki. Ez az ő elégtétele.

Bármily fájdalmas is a vármegye higgadt és belátó közvéleményének a Rásó István távozása a főispáni székből, sokkal örvendetesebb ennél az a tény, hogy a hajdúvármegyei Földmíves Népszövetség olyan vezetőt nyert benne, aki megszabadulván hivatala nyögös bilincseitől, minden erejét a földmíves munkásnép gazdasági öntudatának emelésére fordíthatja. Most már ő se rabja a hivatali állás méltóságának, hanem egyszerű 30 holdas kisgazda. Most már egészen a miénk Rásó István, aki népszerűsége tetőfokán, férfiúi tettejének teljességében állhat az ezeréves elnyomott földművelő nép igazságos ügyének a védelmére.

E hó 8-án délben Pákozdy Sándor alispán vezetésével megjelent a vármegye tisztikara a távozó főispánnál, akit az alispán részesített abban az elismerésben, melyet megérdemelt. Nem keresi az okot, — mondta — hogy miért kell távoznia állásából, melyet a nép szociális érdekei iránt igazán átértett, gondoskodó szeretettel töltött be, de mély megdöbbenéssel és nagy fájdalommal látja távozását.

Megindultan válaszolt a búcsúszavakra Rásó István. Nehéz idökbek vállalkozott a főispáni állás betöltésére; tisztviselőtársai sorsa és a vármegye népének érdeke lebegett szemei előtt. Tisztán látta a helyzetet. A régi világ a feltámadás reménye nélkül elmúlt. Nem sajnálja senki. Az új kort megértette és működésével bizonyította. A nép kormánybiztosának tekintette magát. Voltak bizonyos félreértések, de erről nem tehet. Első és legfőbb törekvése volt rendet teremteni és azt biztosítani. Ez sikerült is. Olyan rend van ma Hajdu vármegyében, hogy sok vármegye irigyelheti. Megindította a népkormány elveinek és rendelkezéseinek megfelelően a földosztási akciót és az volt csak a vágya, hogy ő vezesse a népet kis tulajdonába. Ezt nem érthette meg, de elültette a mustármagot: ebből fog kisarjadni a jövő, az új Magyarország. A népköztársaság kormánya számít a földosztási munkálatoknál további munkásságára és neki vállalnia kell az új megbízatást is, nehogy a nép azt mondhassa róla, hogy cserbenhagyta. Mint munkabíró és munkaszerető ember, szíves készséggel áll rendelkezésre és további működésében is számít régi tisztársai támogatására. Meg kell nyugodni a sors akaratában. Ha vétett valakinek, bocsássák meg neki most, hiszen akaratlanul tette. ha az ideges, nagy munkában megbántott bárkit. Tartsák meg becses barátságukban továbbra is.

Barátságos kézfogással ért véget a búcsúzás. De ez a búcsú csak a hivatalnak szólt: Rásó István kisgazda, a néplelket megértő ember itt maradt vezérnek közöttünk.

Neviczky János hivatalbalépése. Hajdu vármegye új kormánybiztos-főispánja, *Neviczky János* volt hajduböszörményi polgármester e hó 10-én vette át hivatalát. A vármegye tisztikara 12-én délután tisztelgett testületileg nála *Pákozdy Sándor* alispán vezetésével, aki üdvözölte. Amily sajnálattal búcsúztak — mondta — *Rásó Istvántól*, éppoly örömmel és megnyugvással fogadták az ő kinevezését, mert ismerik múltját és tetteit, viszont ő is ismeri a tisztikart. Lelki szükségként érezték, hogy eljőjenek üdvözlésére és támogassák a forradalom vívmányainak megvédésében és a közakaratnak megfelelő munkásságában. *Neviczky János* válaszában kifejtette, hogy nehéz feladat elé állította a kormány, mert olyan férfiú helyét kell elfoglalnia, aki az ország egyik legkiválóbb kormánybiztos-főispánja volt. *Rásó István* nevét és kiválóságát az általa földhöz juttatott emberek unokái is emlegetni fogják. Nehéz és nagy feladatok várnak rá, tudja. Az új boldog Magyarországot kell fölépíteni, melynek minden polgára a bölcsőtől a sírig érezze az állam gondoskodó kezét. A kisembereket kell felemelni, a gyöngéket erősíteni, bátorítani. Új munkásokra van szükség, akik az új kor parancsoló szellemét megértik. A magyar földért és népért akar dolgozni. E munkára hívja és várja a tisztikart, melynek tagjaival különben a régi barátságban kíván együtt működni.

Katonát toboroznak a vármegyében. Nem kötélen fogják már a katonát, megszünteti az általános védkötelezettséget a toborzás. A megbízhatlan elemeket szelnek eresztették. Az lesz katona ezentúl, aki hivatást érez magában erre a pályára. Csak annyi haderőt fog tartani az ország, amennyire éppen szükség lesz. Az új hadsereget most toborozzák. A toborzó bizottság, melynek elnöke *Fülöp Mihály* őrnagy, sorozó orvosa dr. *Ludány László*, tagjai lesznek Hajduböszörményben *Sembery Miklós* és *Lada Mihály*, Hajduszoboszlón *Czeglédy József* és *Bányay Lajos*, a központi járásban pedig *Harcarik Géza* és *Sterbinszky László*, e hó 17-étől 21-éig Hajduböszörményben, 24-én és 25-én Hajduszoboszlón soroz; míg a központi járásból jelentkezők 26-án és 27-én Debreczenben (*Péterfia-u. 80.*) állanak mérték alá. Csak teljesen egészséges, 24. életévüket már betöltött, szellemileg is alkalmas embereket vesznek be. A korhatár a 42. életév, komoly, megbízható embereknek akarják adni a katonai hatalmat. Csakugyan itt is az ideje, hogy az éretlen gyerkőcök kezéből kiszedjék a fegyvert és emberségre tanítsák a háborúban eldurvult ifjúságot. Nagy büne a királyságnak, hogy a vágóhídszagoz megérezte a surbankógyerkőcökkel. Emberöltönyi idő alatt sem lehet helyrehozni ezt a rettenetes bűnt.

Az éremdíjas 16-os huszárok. A 16-os huszár pótkeret parancsnokság felhívja a vitézségi érmes 16-os huszárokat, akik bármi okból nem kapták meg a vitézségi érme után járó illeteket, hogy a pótkeret parancsnokságánál jelentkezzenek.

Kiütéses tifuszeset Püspökladányban. A kiütéses tifusz, mely a Felvidéken nagyban pusztít, szórványosan fellépett Hajdu megyében is. Újabban Püspökladányból és Hajdudorogról is jelentettek kiütéses tifuszesetet.

Az entente nyugtával fizet. A közlelmezési miniszter köriratban értesítette a törvényhatóságokat, hogy az entente-csapatok részére történt bevásárlásokért és rekvirálásokért ezután nem készpénzt adnak, hanem csak nyugtát. Szóval a magyar nyugtával dicsérheti a napot mindenképpen.

Új orvos Püspökladányban. Blum Dezső dr. püspökladányi községi orvos, akit nemrég választottak meg, elfoglalta állását és megkezdte működését.

Az üldözött rokkant katona. Az igazságát hiába kereste Hajduhadházon *Balog Gyula* rokkant katona; nem találta. Eljött hát panaszával Debreczenbe, a szociáldemokrata párthoz, onnan *Handler Gyula* kormánybiztoshoz utasították, ott jegyzőkönyvet vettek föl panaszáról és áttették a vármegyéhez, ott az alispán kiadta a főszolgabírónak. Milyen sok hiábavaló utat tett meg a panasz, míg illetékes helyre jutott? Holott egyenesen oda kellett volna mennie *Balog Gyula* rokkant katonának, a főszolgabíróhoz vagy az alispánhoz. A panasz az, hogy Hajduhadház községe ki akarja tenni a községtől bérelt helyiségből, melyet a fogyasztási szövetkezetnek szántak és neki nincs hova menni a szabóműhelyével. Még májusig sem akarják megtérni Hajduhadház hatalmas előjárói — mondja. Hát hatalmasnak hatalmas lehet a hajduhadházi előjáróság, de a törvény is törvény még talán!

„Rajtavesztés a csereüzleten“ című, a „Hajduföld“ 7. számában megjelent híreinket azzal igazítjuk helyre, hogy az eset *Vámospércsen* történt és nem Hajdusámsonban.

Kormányunk a gazdaközönséghez. A népkormány f. hó 2-án kiáltványt intézett a gazdákhoz, akiket felszólított, hogy *minden szem gabonát, amit nélkülözhetnek, szolgáltatassanak be.* Tegyük ezt gyorsan, — mondja a kiáltvány — hogy a szűkölködők izgalma bajt ne okozzon. A kiáltványt a kormány minden tagja aláírta. Mi teljesen átértjük a kormány helyzetét, az ország élelmezésének óriási nehézségeit de azt is tekintetbe kell venni, hogy legtöbb termelőtől mar tavaly ősön elrekviráltak feleslegét. Sok helyt a eselédek konvenció emelést kértek, ennek fejében el kellett venni egy tekintélyes részt a közfogyasztástól, máshelyt a tavaly számba nem vett családtagok, akik a fejkvóta megállapításánál katonai szolgálatot teljesítettek, lépték a családba fogyasztóknak. Ezekről az ellátatlan termelő családtagokról pl. Debreczen közlelmezési hivatala nem gondoskodott. Ehez járult a tavalyi gyenge termés és az, hogy munkáskéz hiányában sok a földön pusztult. Az igaz, hogy lánckereskedés útján uzsora áron van most is. Ezért kell, rögtön kell megnyitni a szabad kereskedelmet. Ez hamarabb előhoz mindent, mint bármely ügyes hatósági személy és hozzá a lánckereskedést megszünteti. Másfelől jó lesz megnézni a fogyasztók ééskamráját is, hátha ügyis kerül elő itt-ott valami felesleg.

Amerikai zsírt kapunk. A Triesztbe küldött kormány megbízottak táviratilag értesítették a közlelmezési minisztert, hogy az amerikai bizottság zsírt és tejet hajlandó adni Magyarországnak. Zsírt körülbelül annyit kapunk, hogy májusig ellehet belőle látni a lakosságot. Az amerikai zsír és tejszállítmányok e hó végére Budapestén lesznek.

Lemondott a hajdudorogi főbíró. Rajk Imre hajdudorogi főbíró, akinek számos összeütközése támadt az utóbbi időben, lemondott állásáról.

Nincs muukás. Hajduszováton munkáshiány miatt nem tudja megművelni 150 hold bérelt földjét *Kaszás István* birtokos. A bérletet felajánlotta a hazatért katonának.

Visszatért az olasz hadifogságból. Székely Áron dr. hajduhadházi orvos, aki olasz hadifogságot szenvedett, visszatért és újra elfoglalta állását.

El kell kobozni! A szociálista közoktatásügyi miniszter köriratban kérdést intézett a törvényhatóságokhoz, hogy tájékoztassák: mennyit gyűjtöttek háborús emlékművekre? Nagyon helyes. Adjanak erről pontos kimutatást, mert ezekre a pénzekre szüksége van az országnak. Nem a háború dicsőítésére van szükség, hanem a háborús nyomor enyhítésére. El kell e célra kobozni a gyűjtött összegeket.

Terjed a lórüh. Ez a veszedelmes állatbetegség egyre terjed. Ujabban Hajduhadházi és Téglásról jelentették, hogy fellépett. Ez a járvány is a háború maradványa: Hajdusámsonban és Hajduböszörményben katonai lókorház volt a háború alatt, oda hordták a harc-térről a rühes lovakat. Azóta folyton itt lappangott ez a csunya és ártalmas állatbetegség, mely nem ritka esetben ráragad az emberre is.

Feloldás a zár alul. A kormány körrendeletben tudatta, hogy a lucerna, lóhere és búkkönyvmag készleteket feloldotta a zár alul. Elmondhatjuk: adtál uram esőt, de nincs köszönet benne. Nincs készlet.

Három testvér násza. A hajdunánási városházán három testvér kötött egyszerre házasságot e hó 9-én. *Reszeqi* Miklós és felesége *Kállay* Zsófi voltak az örömszülők, akik egyszerre három gyermekük házasságára adhatták áldásukat. Két hadviselt fiúk: Miklós Kónya Zsófiával és László Ötvös Katalinnal, Katalin lányuk pedig Szabó Istvánnal kötöttek házasságot.

Az igényjogosultak Hajduböszörményben. Igen tanulságos a hajduböszörményi igényjogosultakról készített statisztika. Eszerint földre igényt tart 1159 egyén. Elmege bárhová 81, nem megy el sehova 611, a Tiszapolgár és Hajduböszörmény közt tervezett új községbe hajlandó elmenni 467. Az igényjogosultak közül 112 hadirokkant, 35 hadifogoly, 19 hadiárva, 19 iparos; 932-nek nincs semmi földje, 227-nek 1-2 hold; gazdasági felszerelésre 791 semmit sem tud adni, a többinek van 100--200 koronája: a földért 6 tud fizetni ötezer, 46 pedig ezer koronán felüli összeget. A földet örök tulajdonul akarja 1139, örökbérletbe kívánja 20. Tíz holdat akar 655, ennél kevesebbel is beéri 168, tíz holdnál többet szeretne 336. Nagyon jellemző adatok ezek; arról beszélnek: milyen józen, higgadt, a szülőföldjéhez mennyire ragaszkodó és milyen kisigényű a magyar föld munkásnépe! Ezer éve hullatta e földre vérért, könnyét, verejtékét: megérdemli, hogy végre az övé legyen igazán a legjava. Hajduböszörmény határában az egri káptalan 40,000 holdas birtoka az új honfoglalókra vár. Egész sor falunak kell épülni Polgár és Böszörmény közt!

Debreczeni gazdák csatlakozása a Károlyi-párthoz. A debreceni földműves tanács f. hó 9-én nagygyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya volt a Károlyi-párthoz való csatlakozás. A város gazdaközönsége zsúfolásig töltötte meg a városháza közgyűlési termét, sokan voltak a pusztákról és sok nő is volt jelen. *Vásáry* József elnök lendületes szavakkal nyitotta meg a gyűlést, *dr. Szabó* Ferenc a független Károlyi-párt programját, *Ecsedi* István a gazdaközönség és Károlyi-párt együttműködésének gyakorlati fontosságát, *dr. Baesó* Dezső a lisztás szavazás lefolyását ismertette. Ezután a gyűlés egyhangúlag kimondotta csatlakozását a Károlyi-párthoz. A gyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

Dorhányszermelő gazdák figyelmébe. Saját célra való dohánytermelés engedélyezésére vonatkozó kérelmek bejelentését március 31-ig hosszabbította meg a földművelési miniszter.

Az idei búza. Még ki sem kelt a búza, már tudni akarjuk az árát. Szükséges ez azért, mert csak így látja a gazda, hogy érdemes-e neki termelni. A földművelésügyi miniszteriumban tanácskoztak az idei termés sorsáról és az a vélemény alakult ki, hogy az idén is le kell foglalni az egész termést, különben az ellátatlan városi lakosságnak nem lesz kenyere. Szóba kerültek az idei terményárak is. A miniszter szerint ma még nem lehet árakat megszabni. Kétségtelen, hogy az óriási mértékben megnövekedett termelői költségekre tekintettel, az árakat tetemesen fel kell emelni. A búza maximális ára tavaly 75-80 korona volt. Az idén nemcsak a termelés megdrágításával kell számolni a maximális ár megállapításánál, hanem figyelemmel kell lenni a világpiaci, első sorban az amerikai gabona árakra. Ez ma Triesztben a mi rossz pénzünk mellett legalább 200 korona.

Nem szabad örölni igazolvány nélkül. A vámospécsi néptanácsot, mely ellenőrzése alá vette a gőzmalmost, a debreceni kormánybiztos eltiltotta az igazolvány nélküli őrleéstől.

Balmazújváros ünnepe. E hó 16-án, vasárnap kettős ünnepet ül Balmazújváros népe: a sajtószabadságot és a földosztást. A hangyaszorgalmú, dolgozó, újvárosi nép most kezd kiemelkedni az évezredek jobbágy-sorsból. Az igazság hajnalhasadását ünnepli az újvárosi munkásnép ezen a napon. Fokozza a szép ünnepély bensőségét az a körülmény, hogy a Földműves Népszövetség balmazújvárosi szervezete által rendezendő népgyűlésen részt vesz *Rásó* István kormánybiztos is, aki érenél maradandóbb alkotással örököltette meg nevét, hogy földhöz juttatta a földnélküli nép ezreit. A népgyűlésen *Tar* Sándor fog elnökölni és *Pokrócz* Ferenc ismerteti a nagy nap jelentőségét; ő fogja tolmácsolni *Rásó* Istvánnak a balmazújvárosi nép szeretetét és háláját. Részt vesz a népgyűlésen a hajdumegyei Földműves Népszövetség központi vezetőségének több tagja is.

Hajdúvármegye közbiztonsági állapota. A csendőrség jelentése szerint februárban a következő bűnesetek fordultak elő Hajdúvármegye területén: magánosok elleni erőszak 3 ízben 8 egyén letartóztatásával, emberélet elleni büntetés 2, testi sértés 23, magánlakásértés 1, lopás 364, rablás és zsarolás 2, sikkasztás 13, orgazdaság és bűnpártolás 8, csalárd bukás 1, gyűjtogatás 1, más vagyonának megrongálása 11 esetben. Feltűnően megszorodott a lopási esetek száma, melyekből 359 kiderített és csupán 5 esetben maradt a bűntény kinyomozatlan. Rablásért 2, testi sértésért 9, lopásért 1 letartóztatás történt.

Hangyaszövetkezet Balmazújvároson. A nép belátó, okos vezéreinek újabb intézményes biztositéka a Balmazújvároson megalakított Hangyaszövetkezet. Ez is részletelni fog áprilistól kezdve hatósági cikkek kiosztásában.

Pótforradalom Hajdúszováton. E hó 9-én Hajdúszováton felborult a rend. A felizgatott nép elkergette az előljáróságot és a jegyzőt. *Ercsey* Gyula főszolgabíró másnap kiszállt a községben, meghallgatta a panaszokat és helyreállította a nyugalmat. Hogy a közigazgatás rendje fennakadást ne szenvedjen, a nép bizalmi embereit megbízta ideiglenesen az előljárósági teendők végzésével és *Rácz* Lajos menekült jegyzőt rendelte ki a községbe.

Első a közérdek. Nehány hét előtt szóvá tettük azt, hogy Hajdúdorogon az élmezési bizottság, mely-

nek sok kellemetlensége volt az ellátás biztosításával, különösen a mostani, nehéz viszonyok közt, lemondott. Rámutattunk akkor arra, hogy milyen nehéz helyzetet teremtene ez a visszalépés és az élelmezési bizottság belátta ezt, megértette, mily nagy szükség van működésére és helyén maradt. Csak helyeselni tudjuk önfeláldozó elhatározását. Nem szabad most megriadni a nehézségektől: első a közérdek.

Az ellenforradalmárok bizalmatlansága. Fejérvármegyében pár hét előtt a virilisek bizalmatlanságot szavaztak a népkormánynak és hogy milyen pontosan működik még mindig a régi rendszer: mutatja, hogy a határozatot Hajdúvármegye is megkapta. Az ellenforradalom aranyhalacska itt ugyan szárazra esett!

Van-e munkás? A földművelésügyi kormány leírt a megyéhez, hogy van-e munkás, aki más vidékre menne burgonyát és répát szedni?

Egyek romlott búzát vett. Az egyeki előljárással 133 métermázsa pácolt búzát vásárolt Csanak Jenő nagybérlőtől. El is szállították és csak akkor vették észre, hogy a pácolt búza lisztje élvezhetetlen, sőt az egészségre is ártalmas, mikor már próbakenyeret is sütöttek belőle. Az inséges község az utolsó pillantban kapott 150 m. mázsa búzát Kabáról.

Huszárokat toboroznak. A tiszamenti huszárezred Orosházán toborzó felhívást tett közzé önkéntes belépésre, hogy felemelje létszámát. Volt huszárok, akik szeretnek katonáskodni, jelentkezzenek Orosházán vagy írjanak a parancsnokságnak.

Hajduszovát munkáslakásokat épít. Az 58 millióból való részesedésre, melyet a kormány a kereskedelemügyi miniszter rendelkezésére bocsájtott lakásépítésekre, vármegyénkből Hajduszovát jelentkezett elsőnek. A község adja az építéshez szükséges telkeket és 190,000 koronát fektet az építkezésekbe: ezzel szemben az országos lakásügyi tanács adja ingyen a terveket és 95,000 koronát az építési költségekre. A község a 190,000 koronás befektetésre még olesó (4 vagy 5) százalékos törlesztéses kölcsönt is kap, amit a hajlékhoz juttatott munkások minden nehézség nélkül törleszhetnek. Jól tennék a többi községek is, ha a munkásházak építésével sietnének, mert hamar elfogy az 58 millió és kimaradnak belőle.

Osomagforgalom az olaszországi hadifoglyokkal. Legközelebbi napokban újra megnyílik a csomagforgalom az Olaszországban levő hadifoglyokkal. A küldeményeket Svájcra át irányítják.

Megszűnt a gazdasági zárlat Magyarország körül. Az entente e hó 9-ikétől kezdve megszüntette a zárlatot (blokád) Magyarország és Ausztria ellen és elhatározta, hogy azonnal gondoskodni fognak Magyarország és Ausztria népeinek közvetlen élelmezéséről. A triezli és fiumei raktárakban már 800 ezer métermázsa élelmiszer vár elszállításra. Ez a hír mielőbb piacra hozza az árdragítóknál visszatartott árúkat a mainál olcsóbb áron.

Lóvizsgálat a megyében. A minden évben szokásos állatvizsgálat most folyik a vármegyében. Alapos a föltevésünk, hogy a vizsgálat eredménye sok bajt fog kideríteni. Ez sem árt, legalább tudni fogják, hol kell segíteni.

Büntet a cukorközpont. A cukorközpont Hajdúnánás városát nem részesítette cukorkiutalásban, mert meggátolta a tojáskivitel, ellenben Balmazújvárost a tilalom alól feloldotta.

Szerkesztői üzenetek.

M. Gy. (Hajdusámson.) Előkerült a kézirat. Ott világosan Vámospéres volt. Ez már nyomdahiba. A helyreigazítás megtörtént.

N. J. (Hajdúnánás.) Nem osztjuk nézetét. Ha valaki elvből kommunista, ám legyen, hiszen Jézus is az volt; csak erőszakkal ne kísérelje meg elveinek gyakorlati keresztülvitelét, mert akkor úgy jár, mint Kun Béla és társai: nekiszalad a paragrafusnak. Királypárti is lehet valaki, de álljon csak ki vele a piacra! Még szerencse, ha csak börtönbe kerül, mert van talán még Nánáson néhány régimódi táblásfokos is. Az elvet tisztelni kell, de a forradalom vívmányait meg kell védeni. Elég erősek és okosak a magyar nép milliói: meg fogják védeni a köztársaságot, akár felülről, akár alulról üti föl a fejét az ellenforradalom.

R. jegyző. (Felsőjózsa.) Az értesítést köszönjük. Szíveskedjék visszaküldeni.

Felelős szerkesztő: Dr. ECSEDY ISTVÁN.

Kiadja a Hajdúmegyei Földműves Népszövetség.

897—1919.

Pályázati hirdetés.

Hajdúvármegye hajduszoboszlói járásához tartozó Nádudvar községben megüresedett közigazgatási és adóügyi állásokra pályázatot hirdetek.

1. A közigazgatási segédjegyző javadalma a községtől 700 kor. évi fizetés, 200 korona lakbér és 300 korona évi állami fizetés kiegészítés;

2. Adóügyi segédjegyző javadalma a községtől 1000 kor. évi fizetés és 200 kor. évi lakbér. Ezenkívül mindkét állás után az államtól kiutalt drágasági segély stb.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetőleg az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi március hó 20-án d. e. 9 óráig annál is inkább adják be, mert az elkeszteteket figyelembe venni nem fogom. A választás határnapját később fogom kitűzni.

Hajduszoboszló, 1919 február 25.

Ercsey Gyula, főszolgabíró

Alapított 1890 „**Dankó**” temetkezési vállalat. Alapított 1890

Debreczen város legrégebb és legdúsabban felszerelt temetkezési vállalata.

✻ Saját villanyerőre berendezett fakoporsógyár. ✻

Debreczen, Kossuth-utca 6. szám.

Telefonszám: Nappal 3-22, éjjel 66.